

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3142/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.018/2022/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Keresztes Tamás János ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.018/2022/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó és volt élettársa kapcsolatából két gyermek született (2009-ben és 2013-ban), 2017-ben azonban a felek elhidegültek egymástól, a konfliktusok pedig a nagyobb gyermeket annyira megviselték, hogy pszichiátriai kezelésre is szorult. Az illetékes gyámhivatal arra hivatkozással, hogy az édesanya a gyermek orvosi ellátását megtagadta, a két gyermeket azonnali és súlyos veszélyeztetettségére hivatkozással az apai nagyszülőnél helyezte el ideiglenes hatállyal. A gyermekeket addig nagyobb részben ellátó édesanyának ezt követően csak alkalmoszerű, eseti találkozásokra nyílt lehetősége a gyermekekkel. A másodfokú hatóság a gyámhivatal gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezését elrendelő határozatát utóbb megsemmisítette, tekintettel arra, hogy az azonnali intézkedés szükségessége nem állt fent.
- [3] Az elsőfokú bíróság ezt követően végzésében úgy döntött, hogy a két gyermeket – ideiglenes intézkedéssel – az apai nagyszülőnél helyezi el és ellenőrzött körülmények között szabályozta az anya és gyermekek kapcsolattartását. Az elsőfokú bíróság végzését a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra kötelezte. A hatályon kívül helyezés folytán a szülők szülői felügyeleti joga feléledt.
- [4] 2018 májusában az anya a két gyermeket kapcsolattartásra magával vitte, amelyet követően a nagyobb gyermeket visszavitte az indítványozóhoz, a kisebb gyermeket azonban a háztartásában tartotta, lakcímét Budapestre átjelentette és óvodába is beíratta. Ezután a szülők önállóan gondoskodtak a két gyermekről, a nagyobb az indítványozó, a kisebb az édesanya háztartásában nevelkedett. A felek között semmilyen, a gyermekeket érintő kérdésekben nem jött létre megállapodás.
- [5] Ezt követően nyújtotta be az indítványozó a keresetét az elsőfokú bírósághoz, amelyben a gyermekek szülői felügyeletének gyakorlására való feljogosítását, a kapcsolattartás szabályozását, továbbá az alperes édesanya gyermektartásdíj fizetésére kötelezését kérte. Az elsőfokon eljáró Váci Járásbíróság 2021. február 11. napján meghozott 4.P.20.812/2018/180. számú ítéletével a nagyobb gyermek szülői felügyeletének gyakorlására az indítványozót, a kisebb gyermek szülői felügyeletének gyakorlására az alperes édesanyát jogosította fel. A kapcsolattartásról úgy rendelkezett, hogy a gyermekek a folyamatos és az időszakos kapcsolattartás időtartamát együtt töltsék. A gyermektartásdíj fizetésére irányuló keresetet és viszontkeresetet az elsőfokú bíróság elutasította. Az elsőfokú bíróság a peradatokból azt a következtetést vonta le, hogy kivételesen indokolt a testvérek szétválasztása. Megállapította, hogy a nagyobb gyermek érdeke az indítványozó szülői felügyelet gyakorlására való feljogosítását indokolja, a nagyobb gyermek neveléséről való, önmagában az erős érzelmi kötődésre alapított döntés azonban nem feltétlenül jelenti azt, hogy a kisebb gyermek szülői felügyeletének gyakorlására is az indítványozót kell feljogosítani. A gyermekek évek óta külön háztartásban nevelkedtek, a kisebb gyermeket az alperes édesanya megfelelően nevelte és gondozta, iskolába járt, szociális kötődése kialakult, nem volt tehát indok az állandósult környezete megváltoztatásának.
- [6] Az indítványozó és az alperes édesanya fellebbezése folytán másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2021. szeptember 14. napján meghozott 1.Pf.20.295/2021/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének

fellebbezett részét részben megváltoztatta, és a kisebb gyermek szülői felügyeletének gyakorlására is az indítványozót jogosította fel. Szabályozta a kapcsolattartást, és az alperes édesanyát gyermektartásdíj fizetésére kötelezte. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság idősebb gyermekeket érintő döntésével egyetértett, a kisebbik gyermeket illetően azonban eltérő jogkövetkeztetést vont le, az elsőfokú bíróság döntését felülmérlegelve úgy ítélte meg, hogy a gyermekek hosszú távú érdeke a közös háztartásban való nevelkedés. E körben az alperes édesanya terhére értékelte a család felbomlását és a gyermekek elkülönült nevelését.

- [7] A jogerős ítélet ellen az alperes édesanya terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte, hogy a Kúria elsődlegesen a jogerős ítéletet változtassa meg és mindkét gyermek szülői felügyeletének gyakorlására őt jogosítsa fel, ennek megfelelően kötelezze az indítványozót gyermektartásdíj fizetésére és szabályozza a kapcsolattartást. Másodlagosan kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően helyezze hatályon kívül és kötelezze az elsőfokú vagy a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára. A Kúria Pfv.II.20.018/2022/4. számú, 2022. április 5. napján kelt ítéletében megállapította, hogy a nagyobb gyermekre vonatkozóan az első- és a másodfokú bíróság a szülői felügyelet gyakorlásáról azonos tartalmú döntést hozott, ezért a jogerős ítélet ezen rendelkezésével szemben a felülvizsgálat kizárt. A felülvizsgálati eljárásban a Kúria ezért kizárólag azt vizsgálta, hogy a kisebb gyermek vonatkozásában a másodfokú bíróság a peradatokat az anyagi jog szempontrendszerének megfelelően értékelte-e, azaz döntése okszerűtlen, iratellenes és logikailag ellentmondásosnak minősül-e, továbbá döntését megindokolta-e. A Kúria ítéletében arra a megállapításra jutott, hogy a másodfokú bíróság a peradatokat egyoldalúan, az alperes édesanya terhére értékelte és nem vette figyelembe a feleknek a család felbomlásában játszott közös felelősségét, az indítványozónak a családi krízishelyzetben tanúsított, az édesanya helyzetét jelentősen megnehezítő magatartását. A kisebb gyermek érdekét kizárólag a testvérkapcsolatra alapította és nem értékelte az érzelmi kötődését, kialakult és stabil élethelyzetét. Döntése a nagyobb gyermek szülői felügyeletéhez kapcsolódó automatizmussal – a testvérkapcsolat értékelésének általános főszabályára hivatkozással – a kisebb gyermek alapvető érdekét a testvérréval való kötődésre szűkítette. A Kúria szerint a másodfokú bíróság a bizonyítékokat a jelen ügy speciális előzményeit mellőzve mérlegelte, ami a kisebb gyermek érdeke szempontjából kirívóan okszerűtlen következtetést eredményezett. A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítéletet az érdemi felülvizsgálattal támadott részében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta (Kúriai ítélet, Indokolás [49]–[50]).
- [8] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Kúria Pfv.II.20.018/2022/4. számú ítéletét támadta, az alábbiak szerint.
- [9] Az indítványozó a vonatkozó eljárási szabályok és alkotmánybírói gyakorlat részletes ismertetése mellett az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állította amiatt, hogy véleménye szerint a Kúria törvényi tiltás ellenére túllépte az eljárási jogkörét. Az indítványozó szerint a Kúria új tényállást állapított meg, a törvényszék ítéletének mérlegeléssel megállapított tényállását a bizonyítékok felülmérlegelésével és ismételt összevetésével megváltoztatta, majd a módosított tényállásból levont következtetéssel hozta meg a döntését.
- [10] A Kúria az indítvány szerint úgy állapított meg egy új tényállást, hogy a bizonyítékok felülmérlegelése során nem hivatkozott kirívó okszerűtlenségre, arra kizárólag a törvényszéki ítélet következtetése körében hivatkozott. A kirívó okszerűtlenség fennállása nélkül a Kúria tiltott, az eljárási törvénybe ütköző, a jogkörét meghaladó eljárást folytatott le.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint az eljárási szabályok megsértése folytán az eljárás tisztességtelenségén túl sérültek a gyermek XVI. cikkben biztosított jogai is.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a jogi képviselő a Kúria ítéletét 2022. május 10. napján vette át, a beadványt pedig 2022. július 10. napján, határidőben nyújtotta be elektronikus úton.
- [14] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó per felperese, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.

- [15] Az Alaptörvény XVI. cikke, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [16] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indoklást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [17] Az indítvány Alaptörvény XVI. cikke sérelmét állító elemei tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjog vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének állítása önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott ítélet által okozott alapjogi sérelmet.
- [18] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjog tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmas érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [19] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének ugyanakkor a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [20] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy véleménye szerint a Kúria törvényi tiltás ellenére túllépte az eljárási jogkörét, az indítvány szerint ugyanis úgy állapított meg egy új tényállást, hogy a bizonyítékok felülmérlegelése során nem hivatkozott kirívó okszerűtlenségre, arra kizárólag a törvényszéki ítélet következtetése körében utalt.
- [22] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [23] A Kúria hatáskör-túllépésével összefüggésben előadott panaszellemmel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, illetve jogszabály-értelmezési kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [24] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.

- [25] A Kúria a támadott ítéletben a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel és a következetes bírósági gyakorlattal összhangban rögzítette, a felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna, az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni. A Kúria ezért azt vizsgálta, hogy az alperes édesanya felülvizsgálati kérelme alapján megállapítható-e a bizonyítékok okszerűtlen, egyoldalú ítéleti felülmérlegelése. E körben arra a megállapításra jutott, hogy a másodfokú bíróság a peradatokat egyoldalúan, az alperes édesanya terhére értékelte és nem vette figyelembe a feleknek a család felbomlásában játszott közös felelősségét, az indítványozónak a családi krízishelyzetben tanúsított magatartását (állításai valótlanosságát, az utolsó közös lakás elajándékozását, az alperesnek édesanyjának a gyermekek életéből történő kirekesztésre törekvését). A kisebb gyermek érdekét kizárólag a testvérkapcsolatra alapította és nem értékelte az érzelmi kötődését az édesanyához, valamint a kialakult és stabil élethelyzetét. Döntése a nagyobb gyermek szülői felügyeletéhez kapcsolódó automatizmussal – a testvérkapcsolat értékelésének általános főszabályára hivatkozással – a kisebb gyermek alapvető érdekét a testvérel való kötődésre szűkítette. A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékokat az ügy speciális előzményeit mellőzve mérlegelte, ami a kisebb gyermek érdeke szempontjából kirívóan okszerűtlen következtetést eredményezett (Kúriai ítélet, Indokolás [49]). Mindez egyben azt is jelenti, hogy a Kúria álláspontját az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének követelményéből fakadó kellő részletességgel meg is indokolta.
- [26] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemei sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetnek fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [27] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1675/2022.

